

vredne pesni Malovrhove, ko je zvedel soglasno grajo v vseh slovenskih časnikih.

* *Vabilo na naročbo „Ljubljanskega Zvona“.* Ker bode s koncem leta 1880. prenehal izhajati Stritarjev „Zvon“ na Dunaji, združili so se podpisani štirje pisatelji, ter osnovali so v Ljubljani nov leposloven in znanstven list, „Ljubljanski Zvon“, ki bode od novega leta 1881. počenši vsakega meseca prvi dan v zvezkih, po 4 tiskane pole velike osmerke obsežnih, hodil na svetlo. Po svoji vsebini skušal bode „Ljubljanski Zvon“ ustrezati različnim željam in potrebam slovenskega čitajočega občinstva: gojil bode zategadel v prvi vrsti leposlovje v najširjem pomenu te besede (romane, povesti, novele, pesni, potopise itd.); priobčeval bode sestavke in spise znanstvenega obsega iz različnih oddelkov človeškega znanja; zbiral bode raznovrstno narodno blagó; skrbel bode za obširen pregled sodobnega slovenskega slovstva in imenitnejših proizvodov drugih slovanskih literatur ter naposled poročal bode o napredovanju in delovanju domačih in občeslovanskih literarnih društev in umetelnostnih zavodov. Nadejamo se, da nam bode možno ta mnogo obsežni program dovoljno izvrševati, ker se je okoli našega lista zbralo že nad štirideset pisateljev in učenjakov slovenskih. A tudi druge pisatelje slovenske, ki nam dosedaj še niso obljubili svojega sodelovanja, vabimo prijazno, da naj se brez razločka svojega stanú in političnega mišljenja zberó okoli „Ljubljanskega Zvona“ ter nam tako pomagajo osnovati v središču Slovenije slovenskega razumništva dostojen leposloven in znanstven list. Slovenski omikani svet pa pozivljemo s tem vabilom, da nam z obilim naročevanjem pomore točno izvrševati našo nalogo. Podpisani izdajatelji kakor tudi mnogoštevilni njih sodelavci slovenski pisatelji — s ponosom moremo reči, da se med temi poleg mladih pisateljskih moči nahajajo tudi obče priznani veterani naše novejšje literature — napravljajo se z onim veseljem na delo, ki ga more dajati samo ljubezen do domovinske stvari. Zatorej pa menda smejo tudi upati, da bodo drugi izobraženi domorodci z naročevanjem in širjenjem lista za materialno stran njegovega obstanka skrbeli in delali, vedoči, da s tem podpirajo razvoj slovenske literature, te prve podlage našemu narodnemu preporodu in bodočemu narodnemu obstanku. In pred vsem zanašamo se na našo domoljubno odrastlo mladino, vneto za vse, kar je lepega in idealnega.

„Ljubljanski Zvon“, ki bode izhajal po 4 pôle obsežen po eden pot na mesec, stane: za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Dijakom je naročnina znižana na 3 gold. 60 kr. Naročnina pošilja se upravnistvu „Ljubljanskega Zvona“ v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani. Domoljube slovenske prosimo, da bi se z naročili oglasili o pravem času, ker se lista ne bode tiskalo dosti več nego toliko iztisov, kolikor bode naročnikov. Vsa pisma in vse pošiljatve, ki se tičejo uredniškega dela, prejema uredništvo „Ljubljanskega Zvona“ v Ljubljani, ali kateri koli izmed podpisanih štirih izdajateljev.

Josip Jurčič,
glavni vrednik „Slov. Nar.“

Janko Kersnik,
notar na Brdu.

Fran Levec,
c. k. velike realke profesor.

Dr. Ivan Tavčar,
advokatorski kandidat.

Politične stvari.

Shod konservativnih Nemcev

v Lincu.

Dne 22. novembra je bil v Lincu shod poštenih Nemcev, v katerem je blizu 10.000 mož iz vseh avstrijskih nemških dežel oporekalo tisti kliku, ki se je dosedaj ponašala, da je glasilo avstrijskih Nemcev. Linški shod je kazal, da tako zvani „ustavoverci“ niso družega nič, nego koterija, zlimana z lažmi liberalizma od konca do kraja.

Naj na kratko opišemo velikanski shod v Lincu, ki je zgodovinskega pomena. V dvorani krasno okinčani je bila nad odrom videti velika slika Nj. Veličanstva cesarja, nad njo pa se je v črno-zlati barvi lesketal cesarjev izrek: „Napravite mi mir med mojimi narodi.“ Po stenah so visele zastave vseh dežel avstrijskih. Na odru govornikov so se zbrali: škof Rudigier, grof Brandis, knez Alojzij Liechtenstein in skoro vsi konservativni državni in deželni poslanci iz doljnega in gornjega Avstrijskega, Salcburškega, Tirolskega in Predarlškega.

Kmalu, ko je ena ura odbila, stopi grof Brandis pred skupščino in jo radosten pozdravi. Poslanec dr. V. Fuchs predlaga pa potem zboru, naj grofa Brandisa z vsklikom voli za predsednika skupščini; zbor z navdušenimi klici pritrdi. — Kot prvi govornik stopi na oder knez Alojzij Liechtenstein, pojasnuje stan Nemcev v Avstriji, rekši, da nemštvu od nikodar ne preti nevarnost, in govori tako izvrstno, da se je dvorana kar zibala navdušenih „dobro-klicev“. — Za njim poslanec Lienbacher poroča o resoluciji, ki se je zboru v sklepanje ponudila; po vsakem odstavku govornika so doneli viharji „dobro-klici“. Glavne točke resolucije so bile te-le: Le ona politika v Avstriji je zdrava in prava, katera varuje edinstvo države in pa autonomijo posamesnih njenih dežel, — katera ustavno vladovino spoštuje, pa na podlagi pravice politično volilno pravico razširjuje, — svobodo državljansko združuje z redom državnim, — šolstvo z opravičenimi željami konservativnega ljudstva vreduje, — državne stroške poravnava z dohodki in davkov ne napenja čez moč davkoplačevalcev, — skrbi za povzdigo posebno kmetijstva in obrtnijstva, — narodne pravice vseh narodov spoštuje, — nemška konservativna skupščina, zvesta svojemu cesarju in udana takemu ministerstvu, ki se ravna po njenih načelih, protestuje zoper predrznost, da se nemška-liberalna stranka imenuje zastopnica avstrijskih Nemcev, kajti za to stranko stoji le manjšina nemškega naroda, zato je tudi laž, da so Nemci vznemirjeni zaradi tega, da bi nemštvo v Avstriji po postopanju sedanjega ministerstva v kaki nevarnosti bilo, avtonomistična stranka noče federalizma, ampak le samoupravo (autonomijo) dežel tako, ki ne ruši moči državne, pa je pravična njihovim zahtevam in narodnosti vseh narodov. — Soglasno je bila sprejeta ta resolucija, ki obsega ves program poštenih Nemcev in je krepka zagoda izjavam, ki jih je nemško-liberalna skupščina na Dunaji naglašala 12. dne novembra.

Izvrstno lepo je govoril in prav po domače slavnoznani poslanec tirolski Greuter, ki je med mnogimi družimi lepimi resnicami v prosti priliki kazal, da vsak narod se dobro počuti in napreduje le, če vživa pravice, ki mu gredó. Rekel je: če kdo očetu, ki ima 10 sinov, daruje za sinove njegove 10 parov enako velikih čevljev, ne bo očetu vstregel, vsaj vseh 10 sinov različne starosti ne bode moglo obuti darovanih čevljev; tako je tudi z različno narodnostjo; vsak narod zahteva živeti

po svoje. — Z burno pohvalo je govornik končal svoj govor.

Linški shod je Avstriji sijajno pokazal, kdo je pošten Nemec, kdo slepar.

Naši dopisi.

Iz Trsta 10. nov. (Kon.) — Kranjci toraj, tista môra, ki še zdaj tlači Lahe, so uže pred 300 leti dobro cenili vrednost morja; vedeli so gotovo, da so od Maribora do Adrije nepretrgoma bivali Slovenci, in uže takrat niso hoteli pustiti tega, da bi se dežela slovenska razkosala in tako lep kos, namreč Primorje, prodal Laški. Tudi to je bilo nekoliko ošabnosti, „burbanza“, kakoršno zdaj očita tržaški profesor Bruniatti sedanjim tržaškim Slovencem. — Da pa „irredentovcem“ ne poide pogum in up, nadaljuje Tedeschi, da je tudi véliki Napoleon, ko je po nesrečni vojski na Ruskem cesarja Franca mirú prosil, ponujal mu ilirske province izvzemši Istro in Trst. Kdo vé, kaj je nameraval po nesreči spametovani Napoleon s Trstom in Istro? „Kdo ve to?“ — prša Tedeschi in (str. 93) nadaljuje po svojem tako: „Vsak naj si izbere vselej to, kar mu je za svoj čas najkoristnejše. Pametno živimo, bo uže bolje. Čas je pošten možak (il tempo è galantuomo) in bo uže opravil vse drugo, prihodnost gré močnim.“ To se pravi po domače: Kedar bodo „irredentovci“ imeli dosti moči, se jim bo zdel čas ugoden za odtrganje teh dežel, do tje pa bodo še potrpeali. — Res da, le moč o takih rečeh kaj izdà. Lahi in Slovenci se utegnejo ljubiti ko bratje, a vendar Slovencev ne bo nihče preslepil do tega, da bi razkosali svojo domovino, si dali zapreti pot do morja; Habsburžani bi morali veliko grešiti v notranji in vnanji politiki, da bi se dali od primorja odriniti, kar želé in nameravajo njihovi najnovejši prijatelji Bonghi, Fambri, Bruniatti in Tedeschi.

Pač je treba tudi nekoliko uma in poguma za vladanje, namreč uma in poguma: Slovancem zaupati, pa ne ob enem z Grki in Turki pogledavati se, Slovane pa pitati le z diplomatičnimi muhami. Zaupanje budi zaupanje ter ljubezen, nezaupanje pa mržnjo in sovražstvo. Pri vsem tem je pa Tedeschi, bivši duhovnik, še vendar-le kristijan. Svojim rojakom, starega latinskega plemena, svetuje, naj se sprijaznujejo s Slovenci, naj jim v materijalnih potrebah gredó na roko, naj jih zovejo „Istrijane“, a ne zmerjajo s starimi psovkami „Morlaki“, „Slovenci“, „Čiči“, da jih ne žalijo. Tudi slovanskim duhovnikom v Istri priporoča, naj bi svoje farane učili jezikov, kajti s samim slovanskim jezikom si o bedi, v kateri so, ne morejo pomagati po svetu. Res čuden svet tak! Bodo li Istrijani učili se laški zato, da bodo s Furlani in drugimi Lahi, ki hodijo v Slavonijo in Bosno po gozdih drva sekati, da na Laškem glada ne poginejo, mogli laški govoriti? Iz tega namena je bil menda nedavno za Šumberk, čisto slovansk kraj, uro hodá od Labinja, po isterskem deželnom odboru imenovan lašk učitelj, da bo šolo imel laško. Kdo li se briga tu za §. 19. državnih postav! Pač, pač! Brigajo se Lahi, pa le takrat, kedar gre za njihovo korist. Naj toraj tudi slovanski poslanci v deželnom in državnem zboru storé svojo dolžnost, kajti povsod preži sovražnik ob meji in znotraj, povsod bi rad iz slovanske kože jermena rezal.

Zdaj le še besedico gospodu Tedeschiju. On sam pravi, da so Benečani isterske pokrajine, ki se jim niso podale same, s silo si vzeli; on sam pravi, da prihodnost gre močnemu. No! To naj si zapomnijo „irredentovci“, da v boji za obstanek tudi drugi ne bodo trpeli

več njihovih burk, toraj naj pa tudi oni v svoj prid ne silijo vlade, da bi se v Primorji poprijela načela Bismarkovega, s katerim precej lahko in mirno vlada v Alzaciji in Lotaringu. Bo za Lahe in Slovence boljše!

V Gorici 28. nov. — Včerašnjega stoletnega smrtnega spomina cesarice Marije Terezije v prvostolni cerkvi so se udeležile tudi razne oblastnije; največ je bilo vojaških častnikov. — Pretekli četrtek ponoči je napadlo 8 do 10 tolovajev nekega kupca ali posestnika iz Bovca „pri Koritu“ na Kanalski cesti nad Solkanom; pobili so ga in vzeli mu več ko 300 gold. — Gosp. Jožef Marušič, učitelj veronauka na tukajšnjem ženskem izobraževališči in ravnatelj knezonadškofovo-Werdenberškega semenišča, je imenovan častni kanonik naše prvostolne cerkve. — Naša „Soča“ uže v 2 listih strašne reči pripoveduje o nekem glasovanju in sklepu v deželnom šolskem svetu v zadnji seji od 17. t. m. Znabiti, da tudi še kdo drugi kaj spregovori o teh rečeh, kedar bo čas za to.

Iz Koroškega 27. nov. — Novi c. kr. deželni predsednik je na Koroškem, kar so „Novice“ uže zadnji pot naznanile, imenovan pl. Schmidt-Zabierow, c. k. svetnik v ministerstvu notranjih oprav. Pričakovali smo Slovenci, katerih nas je vendar lepo število na Koroškem, da dobimo za predsednika možá, ki bode tudi našega jezika zmožen in do katerega se bode mogel koroški Slovenec kar v svojem jeziku obrniti. Čuli smo od strani res tudi o nekem takem gospodu ter se ga srčno veselili, al vsa naša nada se je zdaj podrla! Iskali smo po dunajskih časnikih, da bi kje kaj staknili, ali je naš deželne predsednik kakega slovanskega jezika zmožen, al nikjer ni duha ne sluha o tem. V enem teh časnikov našli smo tej zastavici le to uganjko, da „povod imenovanju pl. Schmidta je edino le ozir na upravno službovanje in birokratično izurjenost, in da težko bo za to imenovanje iskati in najti političskih motivov“. Radi priznamo to, da je naš novi deželni predsednik spreten uradnik in v tem oziru ves zmožen za svojo novo službo; tudi utegne biti mož taci načel, ki ne nasprotujejo nameram ministra Taaffe-a, ker je bil pod ministerstvom Hohenwartovim predstojnik tiskovne pisarne, — al pa bode, nezmožen našega družega jezika, pravičen tudi narodu slovenskemu, to je važno vprašanje, na katero danes še odgovora ne vemo. Nikdo nam tedaj zameriti ne more, da dvomljivi čakamo, kaj bode nam Slovencem novi deželni predsednik.

Iz Tolminske suseščine 15. nov. — „Et meminisse juvat!“ Naj „Novicam“ poročam nekaj, kar se je v goriški škofiji na povelje prevzvišenega nadškofa dr. Gollmayerja uže leta 1871. zgodilo. Več duhovnov iz cerkljanske in tolminske fare in iz družih slovenskih dekanij je leta 1870. osnovalo slovenske računske sklepe, ter jih poslalo nadškofijstvu. In čujte! Preblagi knezonadškof jim je uže isto leto slovenski rešil račune in leta 1871. in 1872. so bili uže računski obrazci na povelje škofovo tiskani pri Majlingu v Gorici v treh jezicih, namreč laškem, slovenskem in nemškem z naslovom: „Estratto sommario“, Računski posnetek dohodkov in stroškov“ itd. in „Summarischer Rechnungs-Extract“ itd., kakor Vam kaže priloženi obrazec.*)

Iz Ljubljane. (Iz občnega zbora družbe kmetijske 24. dné t. m.) Ko se je zbralo pravilno število družbenikov,

*) Hvala za poslani obrazec, ki kaže, da je prečastiti Goriški knez in nadškof uže leta 1871. rešil, za kar se pulijo duhovni družih škofij dandanes.